

Tednik Učiteljski Tovariš.

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva.

Štev. 51.

V Ljubljani, 22. grudna 1905.

XLV. leto.

»Učiteljski Tovariš« izhaja vsak petek. Ako je na ta dan praznik, izide list dan pozneje. Vse leto stoji 8 K, pol leta 4 K, četrt leta 2 K. Spise je pošiljati samo na naslov: Uredništvo »Učiteljskega Tovariša« v Idriji. Naročnino prejema Francišek Őrnagoj, nadučitelj v Ljubljani Barje). — Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko. — Rokopisov ne vračamo. — Oglasi in poslanice stanejo za stran 30 K, pol strani 16 K, 1/2 strani 10 K, 1/4 strani 8 K, 1/8 strani 4 K; manjši inserati po 20 h petit-vrsta. Večkratno objavlanje po dogovoru. Priloge poleg poštnine 6 K.

Vsebina: Klerikalna pesem. — Naš denarni zavod. — Učiteljsko vprašanje na Goriškem. — Regulacija učiteljskih plač v deželnem zboru goriškem. — Iz naše organizacije. — Književnost in umetnost. — Vestnik. — Listnica uredništva. — Uradni razpisi učiteljskih služb. — Inserati. — »Kje dobiti denarja?«

Klerikalna pesem.

Posebej se moramo dotekniti sedaj ob sklepu leta tudi stanja kranjskega učiteljstva. Deželni zbor kranjski je po dolgih letih zboroval ter imel v pretresu tudi bedno gmotno stanje kranjskega učiteljstva. Napredni poslanci so predlagali 25 % draginjsko doklado do regulacije vsem učiteljem in učiteljicam na Kranjskem. Naši stari klerikalni prijatelji niso bili zadovoljni s tem predlogom. Bali so se zamere svojih volilcev, ker bi bili, po njih mnenju, preveč obremenjeni davkoplačevalci. To je stara klerikalna pesem! Za učiteljstvo in šolo ni dobiti pri njih denarja, ker so bili, so in bodo principijalno zoper to. To smo že večkrat jasno dokazali, kar je naš klerikalizem molče prezrl. Ker je pa naš narod za šolstvo vnet, ki iz srca privoščil bednemu učiteljstvu boljše dohodke za njegov trud in važni poklic, so morali klerikalni zastopniki vreči nekaj peska ljudstvu v oči. Priznali so milostno, da je treba nekaj storiti tudi za učiteljstvo. Tisti slavni dr. Šusteršič, ki je imenoval naše šolstvo prokletstvo za naš narod, naše šole palače med raztrganimi kmetiškimi bajtami ter velel numerirati učiteljstvu kosti, ako se mu bodo protivili, je izjavil, da želi imeti zadovoljno učiteljstvo in dovolj plačano za važni poklic in trud. Vendar sedaj se ne more temu ustreči, ker ni denarja. Dovolil je milostno 25 % draginjsko doklado le družinskim očetom — učiteljem-samcem in učiteljicam pa nič. Večina se je morala vdati diktatorju, ker si je mislila, da je boljše nekaj kakor nič. Učiteljsamci in učiteljice so po pravici lahko užaljeni zaradi tega krivičnega čina. Pa tudi poročeni učitelji so ogorčeni zaradi tega, ker je bilo to storjeno z namenom, da bi se učiteljstvo razdvojilo.

Naš narod še ni tako pri koncu svoje blaginje, da bi ne mogel dostojno prerediti za narodno prosveto delujočega, trpečega in borečega se učiteljstva. Ta čin izvira iz hudodelnega klerikalnega namena, ki ga obsoja vsak trezno misleč človek.

Pooblaščenim smo povedati učiteljem-samcem in učiteljicam v imenu mnogih poročenih učiteljev, da ti obsojajo to dejstvo ter se hočejo z združenimi močmi tudi v bodoče boriti do končne zmage. Zakleti sovražnik šolstva in učiteljstva — naš klerikalizem

— sedaj triumfira, ker ima nerazsodno maso naroda za seboj. V zadnjem času je vrgel s sebe klerikalni plašč ter si nadel ime slovenske ljudske stranke, da bi lažje slepil naš ubogi narod. On hoče delovati odslej v demokratskem-socijalnem duhu med našim narodom.

Takoj pri levenju se je pokazala ta stranka, da je stara klerikalna stranka, ker ni niti z besedico omenila narodne prosvete in narodnega šolstva, — dasi ji je kumoval pri rojstvu tudi učitelj poslanec Jaklič. Takoj ob svojem rojstvu je zadrnila mošnjiček za gmotno stanje učiteljstva ter s tem pokazala, da je stara — klerikalna stranka.

Kdor hoče v sedanjem naprednem času delovati v narodnem in socijalnem duhu, mora biti vnet prijatelj šolstva in učiteljstva, drugače je ljudski zavodnik. Le narodna prosveta privede narod do blaginje. Kakor se nismo bali dosedaj boja s klerikalizmom, tako se ga ne bomo bali tudi v bodoče. Premnogo bridkih resnic smo mu povedali v obraz, ki jih je molče pogoltnil. Drugim ima navado odgovarjati, zagovarjati in pobijati razna očitanja, nam se pa tega ni upal, ker je resnici težko ugovarjati. Povemo pa, da še nismo vrgli kopja od sebe. Imamo še premnogo gradiva za nadaljevanje boja. Z bistrim očesom bomo opazovali vsak korak sovražnikovega gibanja; odbijali in napadali bomo vse naskoke; borili se bomo do zadnjega zdiha za svojo čast, za gmotno stanje, napredek šolstva in blaginjo našega naroda. Zato kličemo vse somišljenike, tovariše in tovarišice in prijatelje šolstva na skupno, složno in pogumno delovanje!

Naš denarni zavod.

Oeslo: Kar plodonosno naložim,
v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega
konvikta v Ljubljani,

registroyana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do konca meseca listopada 1905 K 167.549-86.

Naznanilo. Kdor želi od zadruga kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v poštinih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.